

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та кримінології

МАТЕРІАЛИ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
дисципліни
«СУДОВА БУХГАЛТЕРІЯ»
за вільним вибором студента

освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів
напряму 0601 Право

Чинний від

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2011

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни
«Судова бухгалтерія» // Упоряд.: С.О. Гемай – Д: ДВНЗ
«Національний гірничий університет», 2011. - ___ с.

Упорядник:

С.О. Гемай, доцент кафедри кримінального права та кримінології.

Схвалено методичною комісією з напрямку _____ «Право »
(протокол №_ від «__» _____ 2011р.) за поданням кафедри
кримінального права та кримінології (протокол №_ від «__» _____
2011р.)

Рекомендовано до видання Редакційною радою НГУ (протокол №_
від «__» _____ 2011р.)

Подано інформаційно-методичне забезпечення усіх видів освітньої
діяльності з дисципліни «Судова бухгалтерія»

Відповідальний за випуск завідувач кафедри кримінального права
та кримінології, доцент Є.Г. Шаніна

ЗМІСТ

1. Навчальна програма нормативної дисципліни «Судова бухгалтерія»
  - 1.1 Вступ
  - 1.2 Робоча програма нормативної дисципліни «Судова бухгалтерія»
  - 1.3 Зміст тем дисципліни
  - 1.4 Завдання для контрольних робіт
    - 1.4.1.Теми індивідуальних завдань для виконання контрольних робіт
    - 1.4.2.Методичні вказівки до виконання індивідуальних робіт
  - 1.5 Засоби для проведення підсумкового контролю
  - 1.6 .Форма підсумкового контролю.
  - 1.7 Відповідальність за якість викладання
  - 1.8 Вимоги до засобів діагностики
  - 1.9 Рекомендована література
2. Методичні рекомендації до самостійного вивчення нормативної дисципліни «Судова бухгалтерія»
  - 2.1 Вступ
  - 2.2 Зміст тем для самостійної роботи з дисципліни «Судова бухгалтерія»
  - 2.3 Путівник джерелами інформації
  - 2.4 Контрольні питання для самостійного оцінювання знань
  - 2.5 Рекомендована література

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та кримінології

МАТЕРІАЛИ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
дисципліни
«СУДОВА БУХГАЛТЕРІЯ»
за вільним вибором студента

освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів
напряму 0601 Право

Чинний від

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2011

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою кримінального права та кримінології

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора Національного гірничого університету
від _____

рішенням засідання кафедри кримінального права та кримінології
(протокол _____)

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИК СТАНДАРТУ

Гемай Світлана Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент
кафедри кримінального права та кримінології

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1.1 ВСТУП

Розвиток держав, які утворились на пострадянському просторі, багато в чому має спільні риси та особливості. Однією із таких спільних рис є необхідність рішучих зусиль з метою забезпечення нормального життя суспільства, активізація боротьби зі злочинністю. Цілком зрозуміло, що ці проблеми залишаються вкрай актуальними і для України. У період активної розбудови української держави вирішальне значення має стабільний суспільно-політичний клімат, що створює сприятливі умови для втілення прогресивних реформ, стабільна система правоохоронних та судових органів та їх законна і обґрунтована часом та вимогами суспільства діяльність. Адже відомо, що важлива роль у забезпеченні правопорядку й усуненні негативних змін, викликаних деструктивними чинниками, такими як правопорушення та злочини, належить державним правоохоронним органам. Ефективність їх діяльності безпосередньо залежить від того, наскільки грамотними та обізнаними є працівники цих органів та як активно вони використовують сучасні досягнення науково-технічного прогресу у вирішенні спільних завдань економічної сфери та кримінального судочинства.

Однією із найбільш важливих та поширених форм використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві є проведення попередніх та судово-експертних досліджень речових доказів. В сучасних умовах судова експертиза являє собою складну багатогранну діяльність, яка здійснюється в експертних установах відповідними висококваліфікованими фахівцями. Ця багатоаспектна діяльність має специфічні характеристики, які стосуються кримінально-процесуальної, пізнавальної, організаційної та інших її сторін. Цілком зрозуміло, що експертна діяльність пов'язана з використанням спеціальних знань та навиків в галузі економіки можливе лише за допомогою результативного використання можливостей всіх видів судової експертизи, а особливо економічних.

Боротьба зі злочинністю передбачає вирішення великої кількості теоретико - правових проблем та питань безпосереднього використання отриманих знань на практиці. Підвищення ефективності судово-експертних досліджень у практиці розкриття, розслідування та попередження економічних злочинів пов'язується, принаймні, з двома обставинами. По-перше, вчасним освоєнням студентами, майбутніми фахівцями правоохоронних та експертних установ, досягнень науки і техніки, по-друге, вмінням і високопрофесійним використанням отриманих знань у кримінально-процесуальній діяльності.

В даного виду діяльності, як і в будь-якій іншій галузі, цілеспрямоване розв'язання типових задач забезпечують теоретичні знання отримання під час опанування відповідних навчальних дисциплін. У даному випадку теорія дозволяє пізнати специфіку судово-експертних досліджень, знайти загальні закономірності, що характеризують їх предметну сутність, на які варто спиратися при вирішенні різноманітних питань, пов'язаних із розвитком і раціональним використанням можливостей науки і техніки у розслідування злочинів. У той же час як минула, так і теперішня практика свідчать про те,

що пізнавальний потенціал не завжди своєчасно і плідно використовується. При цьому “зовнішньою” перешкодою нерідко виступають проблеми процесуально-правового або організаційного характеру в силу слабого їх опанування вчасно. Але, по суті, консерватизм у подоланні цих перешкод полягає, головним чином, у відсутності належного теоретичного обґрунтування, що не завжди дозволяє вчасно усвідомити необхідність прийняття відповідних рішень.

Сучасна правозастосовна практика свідчить, що основними критеріями оцінки роботи правоохоронних органів є правильне та вчасне застосування всіх галузей знань в цілому та особливо, економічних і юридичних в їх сукупності. Це говорить нам про необхідність вивчення дисципліни «Судова бухгалтерія» студентами у вищих юридичних навчальних закладах.

Мета дисципліни є багатоплановою та складається з таких елементів:

а) науково – юридична:

- поглиблене вивчення слухачами всіх положень чинних законодавчих та нормативно – правових актів, що регулюють юридичні відносини в сфері судової бухгалтерії
- придбання слухачами навичок і вмінь ефективного застосування норм економіки та права для забезпечення практичної діяльності
- опанування слухачами необхідної науково – методологічної підготовки, яка дозволить їм правильно вирішувати теоретичні та практичні проблеми пов’язані з судовою бухгалтерією
- ознайомлення з основними проблемами теорії судової бухгалтерії

б) загальноосвітня:

- підвищення правової культури та наукової ерудиції фахівців

в) виховна:

- формування вмінь фахівців по реалізації в практичній діяльності досвіду застосування положень судової бухгалтерії
- опанування курсу повинне забезпечити необхідний рівень сформованості вмінь. Вивчення курсу передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки студента, при якому він повинен

а) **знати** особливості обліку, обліково- бухгалтерські документи, а також питання пов’язані із застосуванням бухгалтерського обліку, економіко - правового аналізу, фінансового контролю, аудиту, судово-бухгалтерської експертизи;

б) **вміти** використовувати обліково– бухгалтерську документацію при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів.

1.2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Програма поширюється на кафедру кримінального права та кримінології, що здійснює викладання нормативної дисципліни «Судова бухгалтерія» спеціалістам з правознавства.

Програма встановлює:

- компетенції, які має опанувати студент;
- перелік змістових модулів та інформаційну базу (навчальні елементи), яка опосередковує освітні та професійні уміння за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціаліста;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази;
- позначення одиниць фізичних величин, які використовуються в навчальному матеріалі;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

Програма придатна для сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

1.2.2.НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

- 1.1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.;
- 1.2. Кримінальний кодекс України від 1 вересня 2001 р.;
- 1.3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.;
- 1.4. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. "Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя".

1.2.3.БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

1	ПП19	Кримінальний процес
2	ПП13	Кримінальне право

1.2.4.ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬСЯ:

Забезпечуються дисципліни ОПП освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст за напрямом 0601 «Право»:

1. Кримінальне право.
2. Кримінальний процес
3. Судові експертизи
4. Складання процесуальних документів у кримінальних справах
5. Основи юридичної клінічної практики

1.2.5.ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ЧАСУ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			Аудиторний	Самостійний	загальний
1	2	3	4	5	6
№1	<p>Застосовувати основні галузі права в сфері економічних та юридичних правовідносин</p> <p>Застосовувати основні методи проведення перевірок та методи співставлення і аналізу при проведенні ревізії, інвентаризації та експертизи</p> <p>Використовувати основи господарського обліку з метою надання кваліфікованих порад керівному складу підприємств з метою більш ефективної їх діяльності</p> <p>Визначати коло прав та обов'язків посадових осіб підприємств та правоохоронних органів які проводять експертні дослідження</p>	Лекції - Аудиторні - 1 година на тиждень			
		1. Основні положення судової бухгалтерії. . Основи господарського обліку	1		
		2. Бухгалтерський облік та основи його використання в юридичній практиці. Документація та основи її побудови на підприємствах	2		
		3. Інвентаризація та її роль в практичній діяльності юриста. Сутність фінансово – господарського контролю як способу досягнення більш ефективної економічної діяльності підприємства	2		
		4. Ревізія як форма виявлення порушень фінансово – господарської діяльності. Аудит як форма незалежного фінансово - господарського контролю за економічною діяльністю підприємства	2		

		5. Судово – бухгалтерська експертиза як метод збору доказів на стадії попереднього слідства та судового розгляду	2		
		Модульний контроль - лекційна контрольна робота	1		
		Разом:	10	17	27
№1	<p>Розподіляти та аналізувати різні види діяльності підприємств з метою чіткого контролю за дотриманням останніми правових норм в сфері оподаткування та оплати праці</p> <p>Визначити питання для дослідження яких необхідно спеціальні знання та поставити їх на вирішення експертів</p> <p>Складати необхідні процесуальні документи в процесі розслідування кримінальної справи</p> <p>Аналізувати та давати правову оцінку актам проведених ревізій та аудиторських перевірок з метою вирішення питання про наявність чи відсутність в діяльності суб'єкта господарювання правопорушення</p> <p>Аналізувати діяльність підприємств в сфері</p>	Практичні - Аудиторні - 1 година на тиждень			
		1. Основні положення судової бухгалтерії. Основи господарського обліку	1		
		2. Бухгалтерський облік та основи його використання в юридичній практиці. Документація та основи її побудови на підприємствах	2		
		3. Інвентаризація та її роль в практичній діяльності юриста. Сутність фінансово – господарського контролю як способу досягнення більш ефективної економічної діяльності підприємства	2		
		4. Ревізія як форма виявлення порушень фінансово – господарської діяльності. Аудит як форма незалежного	4		17

	оподаткування з метою виявлення наявних чи відсутніх деструктивних чинників які сприяли цьому	фінансово - господарського контролю за економічною діяльністю підприємства. Судово – бухгалтерська експертиза як метод збору доказів на стадії попереднього слідства та судового розгляду			
		Модульний контроль - захист практичного модуля за розкладом занять	1		
		Разом:	10		27
		Разом по дисципліні			
			20	34	54

1.2.6.ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ КУРСУ

1. Судова бухгалтерія
2. Судова експертиза
3. Судово-бухгалтерська експертиза
4. Економічний злочин
5. Бухгалтерський облік
6. Подвійна бухгалтерія

1.2.7.ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Нормативна форма підсумкового контролю – залік. Підсумковий контроль здійснюється у вигляді комплексного оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни без участі студента на підставі результатів усіх модульних контролів.

Оцінювання визначає ступінь оволодіння студентом компетенціями, що передбачені програмою.

Підсумковий контроль реалізується шляхом визначення середньозваженого балу за результатами всіх модульних контролів.

1.2.8.ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ

Відповідальність за якість викладання несе завідувач кафедри.

1.3.ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні положення судової бухгалтерії

Історія розвитку науки «Судова бухгалтерія». Поняття, предмет, структура, об'єкт судової бухгалтерії. Завдання та значення судової бухгалтерії в роботі юриста. Методологія судової бухгалтерії. Поняття методу науки. Класифікація видів методів: *а) метод економічного аналізу; б) метод бухгалтерського аналізу; в) метод документального аналізу*

Тема 2. Основи господарського обліку

Поняття господарського обліку. Законодавче закріплення. Вимоги ведення господарського обліку на підприємствах. Система господарського обліку: *а) внутрішньогосподарський облік; б) бухгалтерський облік; в) податковий облік; г) статистичний облік*

Поняття та види вимірників кількісного відображення господарської діяльності підприємства

Тема 3. Бухгалтерський облік та основи його використання в юридичній практиці

Поняття, предмет та об'єкт бухгалтерського обліку. Мета та основні принципи бухгалтерського обліку. Поняття методу бухгалтерського обліку та його елементи. Бухгалтерський баланс: *а) актив балансу; б) пасив балансу; в) форми зміни бухгалтерського балансу*

Сутність бухгалтерського рахунку, його завдання. Зміст подвійного запису та кореспонденції рахунків. Види бухгалтерських рахунків.

Тема 4. Документація та основи її побудови на підприємствах

Поняття документа та нормативне закріплення. Класифікація бухгалтерських документів. Обов'язкові та додаткові реквізити. Виправлення помилок в бухгалтерських документах: види та порядок. Облікові реєстри. Форми бухгалтерського обліку. Головна книга. Порядок зберігання бухгалтерських рахунків.

Тема 5. Інвентаризація та її роль в практичній діяльності юриста

Поняття інвентаризації, етапи її проведення. Інвентаризаційна комісія: правове становище та компетенція. Випадки обов'язкового проведення документальної ревізії. Документальне оформлення результатів проведеної ревізії. Використання результатів документальної ревізії правоохоронними органами.

Тема 6. Фінансова звітність як інформація про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства

Поняття, мета та зміст фінансової звітності. Поняття звітного періоду. Поняття консолідованої та зведеної фінансової звітності. Подання та оприлюднення фінансової звітності

Тема 7. Сутність фінансово-господарського контролю як способу досягнення більш ефективної економічної діяльності підприємства

Поняття фінансово-господарського контролю. Види та коротка характеристика фінансово-господарського контролю. Методи, що застосовуються при проведенні фінансово-господарського контролю.

Тема 8. Ревізія як форма виявлення порушень фінансово-господарської діяльності

Поняття документальної ревізії та її завдання. Види ревізій. Порядок призначення та проведення ревізії. Права та обов'язки ревізорів. Засоби та способи проведення ревізії. Оформлення результатів проведеної ревізії

Тема 9. Аудит як форма незалежного фінансово-господарського контролю за економічною діяльністю підприємства

Поняття аудиту, його предмет та завдання. Методи та об'єкти аудиту як одного із способів фінансового контролю. Класифікація видів аудиту що може бути проведений на підприємствах з різними формами власності. Аудиторська палата України як незалежний орган організації, планування та координації аудиторської діяльності. Суб'єктний склад аудиторських перевірок. Правове оформлення проведеної аудиторської перевірки. Спільні та відмінні риси аудиторської перевірки та комплексної ревізії

Тема 10. Судово-бухгалтерська експертиза як метод збору доказів на стадії попереднього слідства та судового розгляду

Поняття та предмет судово-бухгалтерської експертизи як явища, що досліджує господарську діяльність. Метод СБЕ. Завдання судово-бухгалтерської експертизи. Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи. Порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи: а) підстави призначення експертизи; б) постанова про призначення експертизи; в) перелік документів, що надаються експертові для дослідження. Порядок проведення дослідження: а) система спеціалізованих судово-експертних установ України; б) особа, що проводить експертизу; в) права, обов'язки та відповідальність експерта; г) правове становище учасників дослідження. Документальне оформлення проведеної експертизи. Оцінка висновку експерта

1.4.ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1.4.1.Теми індивідуальних завдань для виконання контрольних робіт

Варіант 1

1. Предмет, метод, завдання та структура судової бухгалтерії
2. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у торгівлі

Варіант 2

1. Поняття господарського обліку. Предмет та метод бухгалтерського обліку
2. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у кооперативах, малих та спільних підприємствах

Варіант 3

1. Використання бухгалтерських документів і матеріалів інвентаризації при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів в економіці
2. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у процесі приватизації державного майна

Варіант 4

1. Загальна характеристика облікового процесу на підприємствах
2. Використання документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у банківській сфері

Варіант 5

1. Використання прийомів дослідження документальних даних та методів фактичного контролю господарської діяльності в практиці органів внутрішніх справ
2. Використання документів при виявленні та розслідуванні корисливих зловживань, пов'язаних з приховуванням прибутків і відрахувань від оподаткування

Варіант 6

1. Використання облікових документів при виявленні й розслідуванні корисливих зловживань на промислових підприємствах
2. Документальна ревізія як форма фінансово-економічного контролю.

Варіант 7

1. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні розкрадань грошових коштів, що скоюються обліково-бухгалтерськими робітниками
2. Особливості ревізії, яка проводиться за ініціативою органів дізнання та попереднього слідства

Варіант 8

1. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні розкрадань у деяких галузях агропромислового комплексу (сільське господарство, галузь хлібопродуктів)
2. Аудит — як форма незалежного фінансово-економічного контролю

Варіант 9

1. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у будівельних організаціях
2. Судово - бухгалтерська експертиза

Варіант 10

1. Предмет, метод, завдання та структура судової бухгалтерії
2. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у торгівлі

Варіант 11

1. Скласти постанову про призначення судово—бухгалтерської експертизи. Які питання можуть бути поставлені для вирішення експертові.
2. Дати порівняльну характеристику відповідальності судового експерта, ревізора підприємства та ревізора, призначеного на підставі постанови правоохоронного органу), аудитора та аудиторської фірми, директора підприємства, при порушенні ними законодавства, що регулює їх діяльність.

Варіант 12

1. Дати перелік відмінностей та спільних рис судово-бухгалтерської експертизи та ревізії, яка проводиться за ініціативою органів МВС
2. Скласти постанову про вилучення документів на підприємстві та протокол про його фактичне вилучення.
3. Дати правову характеристику прибуткового та видаткового касових ордерів, їх місце в бухгалтерському обліку, реквізити: обов'язкові та додаткові.

Варіант 13

1. Перелічити права та обов'язки ревізора, аудитора, експерта, бухгалтера. Які спільні риси вони мають та чим відрізняються.
2. Скласти акт інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів.
3. Дайте правову характеристику прибуткової та видаткової накладних, їх місце в бухгалтерському обліку, реквізити: обов'язкові та додаткові.

Варіант 14

1. Скласти акт проведеної ревізії (планової, позапланової, комплексної).
2. Дати порівняльну характеристику інвентаризаційного опису та акту інвентаризації, їх місце в бухгалтерському обліку, реквізити: обов'язкові та додаткові.

Варіант 15

1. Дати порівняльну характеристику бухгалтерського обліку: минуле, теперішнє майбутнє. Чи є методи бухгалтерського обліку сталими?
2. Скласти оборотну відомість по рахунках синтетичного обліку, в якій відобразити первинні та підсумкові залишки операції за дебетом і кредитом за відповідний період – місяць (місяць та суми проведених операцій довільні).
3. Дайте правову характеристику акту аудиторської перевірки, його місце в бухгалтерському обліку, реквізити: обов'язкові та додаткові.

Варіант 16

1. Перерахувати, дати поняття та вказати на необхідність і випадки практичного застосування елементів методу бухгалтерського обліку в роботі правоохоронних органів та власне самих підприємств.
2. Завдання. Схематично відобразити на активних та пасивних рахунках підприємства наступні господарські операції методом „подвійного запису”: а) на підприємство було закуплено 10 тон палива за ціною 1 грн. 70 коп. за літру; б) підприємством був взятий довгостроковий кредит на суму 3 млн. грн.; в) підприємством, з кількістю працівників 6 чоловік 1 листопада 2002 року була виплачена заробітна плата у розмірі 550 гривень кожному.
3. Дайте поняття комерційної таємниці. Які дії повинен вчинити ревізор, аудитор, бухгалтер та директор підприємства в разі виявлення ними порушень у сфері їх діяльності в разі коли виявлена інформація є комерційною таємницею?

Варіант 17

1. Дати визначення поняття документ та понять первинні та зведені документи.
2. Завдання. Скласти баланс підприємства „АЛЬФА,, якщо наявні слідуючи статті: 1. паливо -3000грн., 2. національна валюта - 4800 грн. , 3. готової продукції 32000 грн., 4. заборгованість за проведений ремонт - 3550 грн. , 5. наперед сплачена страхова сума в розмірі 550 грн., 6. визначена кількість акцій однакової номінальної вартості на суму 28000 грн., 7. безкоштовно отриман підприємством кошти у розмірі 2400 грн. 8. довгостроковий кредит 11000 грн.9. невиплачена заробітна плата на суму 2500 грн.
3. Дайте правову характеристику поняття «матеріально відповідальна особа» обов'язки, права, відповідальність.

Варіант 18

1. Дати характеристику розділу 7 КК України «Злочини у сфері господарської діяльності», а саме: чи достатньо закріплених в ньому статей для повного врегулювання економічних відносин, що склалися на даному етапі економічного розвитку країни?
2. Методом «подвійного запису» схематично відобразити на активних та пасивних рахунках підприємства наступні господарські операції: а) підприємством закуплено 3000 кубів деревини за ціною 60 грн. за куб шляхом безготівкового розрахунку, б) підприємством була придбана споруда з метою обладнання офісу, що коштує 120000грн, в) підприємством була перерахована сума у розмірі 64 тисячі гривень іноземному постачальнику.
3. Дати правову характеристику касовим чекам, чекам, інкасо та договору кредиту у банківській сфері.

Варіант 19

1. Зробіть порівняльну характеристику принципів бухгалтерського обліку за українським законодавством та законодавством Російської Федерації.

2. Скласти постанову про призначення технічної експертизи, а саме: експертизи реквізитів документів. Фабула справи довільна.
3. Дати визначення понять синтетичного та аналітичного рахунків, визначення субрахунку. Які субрахунки можуть бути відкриті на основному синтетичному рахунку «основні засоби»?

Варіант 20

1. Дати розширене поняття «Примітка фінансової звітності», яка інформація може бути розміщена в ній?
2. Скласти постанову про призначення технічної експертизи, а саме: матеріалів документів. З яких частин складається постанова про призначення експертизи та висновок експерта. Фабула справи довільна
3. Які способи виправлення помилок в записах синтетичних та аналітичних рахунків існують? Приведіть приклад виправлень кожним із способів.

1.4.2.МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських занять, а також у формі контрольних робіт. Вони мають на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять та система оцінювання рівня знань визначаються кафедрою, а саме викладачем.

Згідно діючому в університеті навчальному плану, студенти денної та заочної форми навчання, вивчаючи дисципліну "Судова бухгалтерія", зобов'язані виконати контрольну роботу.

Контрольна робота проводиться з метою засвідчення факту опанування студентом теоретичного матеріалу курсу, а також виявити набуті навички, вміння застосовувати знання при вирішенні практичного завдання.

Отже, за структурою, контрольну роботу можна умовно розділити на три частини:

1. теоретичну (передбачає попереднє ознайомлення з літературними джерелами: навчальні посібники, підручники, словники, наукові статті, конспекти лекцій, спеціалізовані періодичні видання);
2. практичну (вирішення практичного завдання з посилання на відповідну нормативно-правову базу);
3. нормативно-правову (опрацювання та вивчення економіко-правових норм законодавства).

Вимоги до написання контрольної роботи

1. Контрольна робота виконується лише державною мовою (номер варіанту завдання, яке повинен виконати той чи інший студент, визначається наступним чином: в залежності від номеру залікової книжки).

2. Обсяг виконаної роботи повинен бути не менше ніж 13–15 сторінок машинопису, що відповідає 22-26 сторінкам рукопису. Контрольна робота виконується зручним для студента способом на аркушах А4, або ж друкується на комп'ютері, але в жодному разі не ксерокопіюється.

3. Робота повинна бути відповідно оформлена: вкладено в папку (файл), всі таблиці, постанови, рахунки мають відповідати нормативним актам, які регулюють порядок їх складання, почерк повинен бути розбірливим та охайним, в іншому випадку робота повертається на доопрацювання.

4. Контрольна робота оформлюється грамотно мовно та стилістично.

Структура контрольної роботи

1. Титульна сторінка
2. Зміст роботи
3. До кожного завдання по порядку переписується умова (вона повинна містити виділення абзаців, цитат, зносок).
4. Виконане завдання.
5. Додатки
6. Використана література.

Вимоги до здачі та оцінювання контрольної роботи

Контрольна робота подається викладачеві на перевірку у визначений ним час: за 15 діб до початку сесії. Контрольна робота повинна бути зареєстрована лаборантом та мати порядковий номер журналу реєстрації контрольних робіт. Студент, який не виконав роботу чи не здав її вчасно на перевірку, не допускається до здачі заліку. Виконана робота оцінюється враховуючи всі вимоги, що вище подані, за диференційованою системою. В

разі неповного розкриття питання, студент може бути відправлений на співбесіду та усний захист роботи.

Додаток 1

Зразок титульного аркуша контрольної роботи

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДВНЗ «Національний гірничий університет»**

Кафедра кримінального права та кримінології

Контрольна робота

на тему:

" _____ "

Студент _____ курсу

Групи _____

факультет _____

_____
(П.І.П.)

Науковий керівник

м. Дніпропетровськ

2011

1.6.ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з дисципліни «Основи юридичної клінічної практики» проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремому завершеному етапі освітньо-кваліфікаційних рівнів – спеціаліст і магістр.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою у формі заліку

Оцінювання визначає ступінь оволодіння студентом компетенціями, що передбачені програмою.

Підсумковий контроль реалізується шляхом визначення середньозваженого балу за результатами всіх модульних контролів.

Курс	семестр	Форма контролю
4	8	залік

Підсумковий контроль проводиться за допомогою контрольних питань, наведених у навчальному посібнику або в методичних рекомендаціях до самостійного вивчення дисципліни або за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка знаходиться в комп'ютерній мережі університету.

Нижче наведені приклади тестового контролю:

1. Які цілі передбачає судова бухгалтерія
  - А) розробку та адаптацію методик застосування економічних та бухгалтерських знань в праві, забезпечення правильного призначення ревізій та судово-бухгалтерських експертиз;
  - Б) сформувані додаткові капітали для підприємств за допомогою спеціальних засобів та прийомів;
  - В) тримати правило ведення бухгалтерської документації, головним правилом якої є: «актив балансу завжди дорівнює пасиву балансу».
2. Що являє собою бухгалтерський облік на підприємстві
  - А) упорядковану систему збору, реєстрації, узагальнення інформації в грошовому виразі про майно підприємства шляхом суцільного, безперервного та документального обліку всіх господарських операцій;

- Б) один із видів активного відображення об'єктивної дійсності, передбачений для забезпечення майнових інтересів в суспільстві, який представляє собою сукупність суспільних відносин з приводу створення та використання інформації про економічну життєдіяльність господарюючої організації;
- В) корпоративний зв'язок та реалізація продукції, характеристика основних користувачів, залишок виготовленої продукції, ринок збуту.

3. Основними задачами законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність є:

- А) забезпечення одноманітного ведення обліку майна, зобов'язань, господарських операцій, які здійснюються підприємством. Забезпечення порівнянності інформації про майновий стан підприємства, прибутки, видатки з даними інших підприємств та іншими періодами;
- Б) виявляти підроблені документи після вироку суду щодо конкретного підприємства
- В) складається з описової та мотивувальної частини, в яких відображається основне призначення системи законодавства в сфері бухгалтерського обліку

4. Судово-бухгалтерська експертиза:

- А) діяльність, яка здійснюється шляхом дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства, незалежно від форми власності, яке допустило розкрадання, недостачі, втрати та інші негативні явища, відображені в бухгалтерських документах та фінансовій звітності;
- Б) документ, в якому відображено результати фінансово-господарської діяльності підприємства за відповідний період;
- В) діяльність спеціально уповноваженої особи, яка являє собою вивчення та перевірку документів бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства;

5. Які питання висвітлює експерт-бухгалтер в заключній частині експертного висновку

- А) факти та обставини, які стали предметом судово-бухгалтерської експертизи в конкретній кримінальній справі;
- Б) особливості судово-бухгалтерської експертизи які виникли в процесі проведення дослідження;
- В) матеріальні носії інформації на підставі яких було проведено експертне дослідження виконавцем експертизи.

6. Характеристика синтетичного та аналітичного рахунку

- А) рахунки які відкриваються на підставі балансу підприємства та вміщують узагальнену інформації Про господарські операції підприємства в грошовому виразі. Рахунки, які слугують засобом відбиття детальної інформації про господарську діяльність підприємства шляхом використання грошових, натуральних та трудових вимірників

Б) рахунки які ведуться протягом звітного періоду шляхом відображення в рахунку першої частини господарської операції

В) рахунки, які є найголовнішим підтвердження наявності негативних змін, які відбулися після вчинення неправомірних діянь та стали об'єктом дослідження ревізора

7. Кваліфікація недоброякісного документа

А) виділяють дві групи складення документів

- неправильно оформлені документи - відбивають незаконні господарські операції

- правильно оформлені документи – відображають всі суттєві ознаки документа та не містять дописок та приписок;

Б) розділ перший – описова частина; розділ другий - мотивувальна частина; розділ третій – висновки;

В) документи, як містять підпис та документи, які не містять підпис.

8. Незавершене будівництво

А) рахунок балансового звіту, який відображається в натуральному вимірі та відображає суму грошових коштів у статутному капіталі підприємства

Б) сума інвестицій, спрямованих у незавершене будівництво для власних потреб підприємства

В) частина прибутку підприємства, яка може бути продана або передана в рахунок боргу підприємства.

9. Вимоги до постанови слідчого про проведення експертизи грошових коштів

А) чітко формулювати запитання та надати зразки в кількості, не обхідній для проведення дослідження

Б) поставити достатню кількість запитань на вирішення експерта, одним з яких обов'язково повинно бути: чи можливо виготовити дані грошові знаки в побутових умовах

В) повинна відповідати за змістом статті 130 КПК України та мати просту довільну форму.

10. Вимогами до ведення первинної документації є:

А) правильність та своєчасність оформлення документів, та безперервність процесу фіксування

Б) використання спеціальних бланків та журналів у кожному випадку фіксування господарської операції

В) будь-який паперовий носій, який відображає господарську операцію повинен містити підпис особи, яка відповідає за здійснення такого роду господарських операцій

Відповіді на тести

1. Які цілі передбачає судова бухгалтерія

А) розробку та адаптацію методик застосування економічних та бухгалтерських знань в праві, забезпечення правильного призначення ревізій та судово-бухгалтерських експертиз;

2. Що являє собою бухгалтерський облік на підприємстві

А) упорядковану систему збору, реєстрації, узагальнення інформації в грошовому виразі про майно підприємства шляхом суцільного, безперервного та документального обліку всіх господарських операцій;

3. Основними задачами законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність є:

А) забезпечення одноманітного ведення обліку майна, зобов'язань, господарських операцій, які здійснюються підприємством. Забезпечення порівнянності інформації про майновий стан підприємства, прибутки, видатки з даними інших підприємств та іншими періодами;

4. Судово-бухгалтерська експертиза:

А) діяльність, яка здійснюється шляхом дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства, незалежно від форми власності, яке допустило розкрадання, недостачі, втрати та інші негативні явища, відображені в бухгалтерських документах та фінансовій звітності;

5. Які питання висвітлює експерт-бухгалтер в заключній частині експертного висновку

А) факти та обставини, які стали предметом судово-бухгалтерської експертизи в конкретній кримінальній справі та результати проведеного дослідження

6. Характеристика синтетичного та аналітичного рахунку

А) рахунки які відкриваються на підставі балансу підприємства та вміщують узагальнену інформації Про господарські операції підприємства в грошовому виразі. Рахунки, які слугують засобом відбиття детальної інформації про господарську діяльність підприємства шляхом використання грошових, натуральних та трудових вимірників

7. Кваліфікація недоброякісного документа

А) виділяють дві групи складення документів

- неправильно оформлені документи - відбивають незаконні господарські операції

- правильно оформлені документи – відображають всі суттєві ознаки документа та не містять дописок та приписок;

8. Незавершене будівництво

Б) сума інвестицій, спрямованих у незавершене будівництво для власних потреб підприємства

9. Вимоги до постанови слідчого про проведення експертизи грошових коштів

А) чітко формулювати запитання та надавати зразки в кількості, необхідній для проведення дослідження

10. Вимогами до ведення первинної документації є:

А) правильність та своєчасність оформлення документів, та безперервність процесу фіксування

1.7.ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ

Відповідальність за якість викладання несе завідувач кафедри.

1.8.ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

1.9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – 279с.

2. Камлик М.І. Судова бухгалтерія. Підручник. Друге видання, перероблене і доповнене. – К.: Атіка, 2001. – 376с.

3. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 202с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійного вивчення дисципліни
«СУДОВА БУХГАЛТЕРІЯ»

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2011

1.1. ВСТУП

Поступова інтеграція вітчизняної системи освіти до європейської та світової потребує нових підходів у підготовці кваліфікованих фахівців, що базуватиметься на збільшенні організаційного, дидактичного та методичного ресурсу самостійної роботи. Процес реформування та розвитку системи вищої професійної освіти на сучасному етапі характеризується посиленням акцентів на підвищенні ролі самостійної роботи суб'єктів навчального процесу, що підтверджується основоположними засадами та вимогами Болонського процесу.

У сучасних умовах існує тенденція до скорочення аудиторних годин на вивчення тієї чи іншої дисципліни та компенсація їх за рахунок позааудиторної, самостійної роботи.

Нагальна потреба відповідної організації занять за умови наявності такої малої кількості годин вимагає від викладачів формування та застосування таких видів, форм і методів організації самостійної роботи студентів, які сприяли б підвищенню ефективності навчального процесу.

Самостійна робота студента є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами обов'язкових навчальних занять. Її спрямовано на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь щодо відповідної спеціальності.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом (робочим навчальним планом) і, згідно із положенням Закону України «Про вищу освіту», повинен пропорційно відповідати нормі часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Індивідуальна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою тощо. Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

Згідно з положенням про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі, самостійна робота студентів охоплює: підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо); виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; роботу над окремими темами навчальних дисциплін відповідно до навчально-тематичних планів; підготовку до практики та виконання завдань,

передбачених практикою; підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт; підготовку до підсумкової державної атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра, спеціаліста та магістра; роботу в студентських наукових гуртках, семінарах; участь у роботі факультативів, спецсемінарів; участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах.

Тож, самостійна робота студентів з кожної дисципліни навчального плану повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здатність до творчої праці.

Контроль над самостійною роботою студента здійснює викладач. Він визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань тощо).

При цьому слід пам'ятати, що студент-юрист перш за все повинен опрацювати першоджерело, а саме нормативно-правовий акт, який регулює те чи інше питання.

2.2.ЗМІСТ ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

«Судова бухгалтерія»

Тема 1: Організація та особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи грошових і розрахункових коштів

Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи грошових і розрахункових операцій. Джерела інформації для проведення судово-бухгалтерської експертизи грошових і розрахункових операцій.

Тема 2: Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні розкрадань в деяких галузях агропромислового комплексу.

Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні розкрадань в галузях сільського господарства. Використання облікових

документів при виявленні та розслідуванні розкрадань в галузях хлібопродуктів: а)хлібоприймальне виробництво; б)хліборозрахункове виробництво.

Тема 3. Використання прийомів дослідження документальних даних та методів фактичного контролю господарської діяльності в практиці органів внутрішніх справ.

Поняття методів виявлення та документування злочинів. Гласні методи документування. Метод економічного аналізу. Методи дослідження: методи фактичного контролю за господарськими операціями.

Тема 4. Галузеві особливості бухгалтерського обліку.

Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих зловживань на промислових підприємствах. Використання облікових документів при виявленні та розслідуванні розкрадань грошових коштів, які вчинені обліково- бухгалтерськими робітниками.

Тема 5. Основні положення судової бухгалтерії

Історія розвитку науки «Судова бухгалтерія». Поняття, предмет, структура, об'єкт судової бухгалтерії. Завдання та значення судової бухгалтерії в роботі юриста. Методологія судової бухгалтерії. Поняття методу науки. Класифікація видів методів: а) метод економічного аналізу; б) метод бухгалтерського аналізу; в) метод документального аналізу

Тема 6. Основи господарського обліку

Поняття господарського обліку. Законодавче закріплення. Вимоги ведення господарського обліку на підприємствах. Система господарського обліку: а) внутрішньогосподарський облік; б) бухгалтерський облік

Поняття та види вимірників кількісного відображення господарської діяльності підприємства

Тема 7. Бухгалтерський облік та основи його використання в юридичній практиці

Поняття, предмет та об'єкт бухгалтерського обліку. Мета та основні принципи бухгалтерського обліку. Поняття методу бухгалтерського обліку та його елементи. Бухгалтерський баланс: а) актив балансу; б) пасив балансу; в) форми зміни бухгалтерського балансу

Сутність бухгалтерського рахунку, його завдання. Зміст подвійного запису та кореспонденції рахунків. Види бухгалтерських рахунків.

Тема 8. Документація та основи її побудови на підприємствах

Поняття документа та нормативне закріплення. Класифікація бухгалтерських документів. Обов'язкові та додаткові реквізити. Виправлення

помилки в бухгалтерських документах: види та порядок. Облікові реєстри. Форми бухгалтерського обліку. Головна книга. Порядок зберігання бухгалтерських рахунків.

Тема 9. Інвентаризація та її роль в практичній діяльності юриста

Поняття інвентаризації, етапи її проведення. Інвентаризаційна комісія: правове становище та компетенція. Випадки обов'язкового проведення документальної ревізії. Документальне оформлення результатів проведеної ревізії. Використання результатів документальної ревізії правоохоронними органами.

Тема 10. Фінансова звітність як інформація про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства

Поняття, мета та зміст фінансової звітності. Поняття звітного періоду. Поняття консолідованої та зведеної фінансової звітності. Подання та оприлюднення фінансової звітності

Тема 11. Сутність фінансово-господарського контролю як способу досягнення більш ефективної економічної діяльності підприємства

Поняття фінансово-господарського контролю. Види та коротка характеристика фінансово-господарського контролю. Методи, що застосовуються при проведенні фінансово-господарського контролю.

Тема 12. Ревізія як форма виявлення порушень фінансово-господарської діяльності

Поняття документальної ревізії та її завдання. Види ревізій. Порядок призначення та проведення ревізії. Права та обов'язки ревізорів. Засоби та способи проведення ревізії. Оформлення результатів проведеної ревізії

Тема 13. Аудит як форма незалежного фінансово-господарського контролю за економічною діяльністю підприємства

Поняття аудиту, його предмет та завдання. Методи та об'єкти аудиту як одного із способів фінансового контролю. Класифікація видів аудиту що може бути проведений на підприємствах з різними формами власності. Аудиторська палата України як незалежний орган організації, планування та координації аудиторської діяльності. Суб'єктний склад аудиторських перевірок. Правове оформлення проведеної аудиторської перевірки. Спільні та відмінні риси аудиторської перевірки та комплексної ревізії

Тема 14. Судово-бухгалтерська експертиза як метод збору доказів на стадії попереднього слідства та судового розгляду

Поняття та предмет судово-бухгалтерської експертизи як явища, що досліджує господарську діяльність. Метод СБЕ. Завдання судово-

бухгалтерської експертизи. Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи. Порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи: а) підстави призначення експертизи; б) постанова про призначення експертизи; в) перелік документів, що надаються експертові для дослідження. 5. Порядок проведення дослідження: а) система спеціалізованих судово-експертних установ України; б) особа, що проводить експертизу; в) права, обов'язки та відповідальність експерта; г) правове становище учасників дослідження. Документальне оформлення проведеної експертизи. Оцінка висновку експерта

2.3.ПУТІВНИК ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ

2.4.КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

1. Історія розвитку науки «Судова бухгалтерія»
2. Поняття, предмет, структура, об'єкт судової бухгалтерії
3. Завдання та значення судової бухгалтерії
4. Методологія судової бухгалтерії. Класифікація методів
5. Поняття господарського обліку. Система, завдання
6. Поняття та види вимірників кількісного відображення господарської діяльності
7. Вимоги до ведення господарського обліку
8. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік
9. Поняття, предмет та об'єкт бухгалтерського обліку, його місце в системі господарського обліку
10. Мета та основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності
11. Поняття методу бухгалтерського обліку та його елементи
12. Бухгалтерський баланс: поняття, структура, форми зміни.
13. Актив підприємства: поняття та зміст
14. Пасив підприємства: поняття, зміст
15. Сутність подвійного запису та кореспонденції рахунків
16. Поняття та завдання бухгалтерського рахунку. Класифікація.
17. Поняття синтетичного рахунку та субрахунку. Аналітичні рахунки
18. Загальні положення організації бухгалтерського обліку на підприємствах з різними формами власності
19. Поняття, права, обов'язки та відповідальність головного бухгалтера
20. Поняття документа. його нормативне закріплення

21. Класифікація бухгалтерських документів
22. Обов'язкові та додаткові реквізити бухгалтерських документів
23. виправлення помилок в бухгалтерських документах: види, порядок
24. Порядок зберігання документів
25. Облікова документація та її використання в судово-бухгалтерській експертизі
26. Поняття інвентаризації, види та етапи інвентаризації
27. Інвентаризаційна комісія
28. Випадки обов'язкового проведення інвентаризації
29. Документальне оформлення результатів інвентаризації
30. Використання результатів інвентаризації в практичній діяльності правоохоронних органів
31. Поняття, мета та зміст фінансової звітності. Примітка
32. Поняття звітного періоду
33. Поняття консолідованої та зведеної фінансової звітності
34. Подання та оприлюднення фінансової звітності
35. Сутність та завдання господарського контролю
36. Органи державної контрольно-ревізійної служби
37. Права та обов'язки ревізора
38. Засоби та способи проведення ревізії, що використовуються фахівцями
39. Порядок призначення ревізії правоохоронними органами. Правове положення слідчого
40. Документальне оформлення результатів проведеної ревізії
41. Поняття аудиту, предмет, завдання
42. Метод аудиту та об'єкти
43. Класифікація видів аудиторського контролю
44. Суб'єктний склад аудиторського контролю
45. Випадки обов'язкового проведення аудиту
46. Аудиторська палата України
47. Права, обов'язки та відповідальність аудиторів
48. Документальне оформлення проведеної аудиторської перевірки
49. Риси які відрізняють аудит від комплексної ревізії. Спільні риси
50. Поняття судової експертизи та її види
51. Особливості судово-бухгалтерської експертизи та її відмінність від ревізії фінансово-господарської діяльності
52. Поняття судово-бухгалтерської експертизи, її предмет
53. Предмет та метод судово-бухгалтерської експертизи. Об'єкти дослідження
54. Завдання судово-бухгалтерської експертизи

55. Підстави, термін і порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи. Перелік документів, що надаються експертові
56. Система прав і обов'язків експерта-бухгалтера. Відповідальність
57. Суть інформації, її види та роль в судово-бухгалтерській експертизі
58. Висновок судово-бухгалтерської експертизи, його структура та зміст
59. Процесуальна оцінка висновку судово-бухгалтерської експертизи

2.5.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативна література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.
2. Кримінальний кодекс України від 1 вересня 2001р.
3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. "Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя".
4. Наказ МВС України від 14 квітня 2004 р. № „, Про порядок приймання, реєстрації та розгляду в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про злочини, що вчинені або готуються"
5. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність„ від 16 липня 1999року.
6. Закон України „Про державну контрольно – ревізійну службу в Україні„ від 26 січня 1993 року.
7. Закон України „Про аудиторську діяльність„ від 22 квітня 1993 року.
8. Закон України „Про судову експертизу„ від 25 лютого 1994 року.
9. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів товарно – матеріальних цінностей, грошових коштів і документів, розрахунків та інших статей балансу. Затверджена Наказом Мінфіна від 30 жовтня 1998 року, № 90.
10. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно – матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків. Затверджена Наказом Мінфіна від 11 серпня 1994 року, № 69.
11. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Постанова Правління НБУ від 15 чelylz 2004 року, № 72.
12. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Затверджена Наказом Мінфіна від 24 травня 1995 року, № 88.
13. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз. Затверджена наказом Мінюста України від 8 жовтня 1998 року № 53/5.
14. Закон України „Про наукову та науково – технічну експертизу„ від 10 лютого 1995 року.

15. Про затвердження положень (стандартів) бухгалтерського обліку: Наказ Міністра від 12.10.2010 N 1202
16. Положення про примітки до річної фінансової звітності. Затверджено Наказом Міністра від 29 листопада 2000 року № 302.
17. Кримінально - процесуальний кодекс України. Від 28 грудня 1961р.
18. Кримінальний кодекс України. Від 1 вересня 2001р.

Навчальна, наукова та науково-практична література

Основна

1. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – 279с.
2. Камлик М.І. Судова бухгалтерія. Підручник. Друге видання, перероблене і доповнене. – К.: Атіка, 2001. – 376с.
3. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 202с.

Додаткова

4. Адамс Р. Основы аудита - М.: Аудит, Юнити, 1995.
5. Арсеньев В.Д., Заблоцкий В.Г. Использование специальных знаний при установлении фактических обстоятельств уголовного дела / В.Д. Арсеньев, В.Г. Заблоцкий. – Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1986. – 152 с.
6. Атанесян Г.А., Голубятников С. П. «Судова бухгалтерія» -М. ,1989. – 314с.
7. Бардаш С.В. Инвентаризация: теория, практика, компьютеризация,- Житомир: „Рута,, 1999.-371 с.
8. Бардаш С.В. та інші: Контроль та ревізія: Практикум: Навчальний посібник, Житомир: ПП „Рута,, 2000. - 382 с.
9. Бирюкова И.К., Кодрянский А.В. Бухгалтерский учёт в Украине. - К.: Знання, 1998.
10. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: Підручник. – К.: Вища школа, 1992. – 279с.
11. Большой юридический словарь/ Под редакцией А.Я.Сухарева, В.Е.Круткин - 2 издание, перераб. и дораб. –М.: ИНФРА – М, 2001.
12. Бутинець Т.А., Бухгалтерський облік: Навч. посібник / Т.А.Б., А.В. Чишевська, С.Л. Береза, - Ж.: Рута, 2000.
13. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. - 2-ге видання, доповнено та перероблено.- Житомир: „Рута”, 2000, - 637 с.
14. Бычкова С. Доказательства в аудите. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 176с.
15. В.С.Ковальський „Судово – експертна діяльність,, - Довідник для суддів, - Київ, 2003.
16. Васильев А.А Организация контрольно-ревизионной деятельности в регионе – Донецк: ДНГ, 2002, - 156с.

17. Васильев С. Хозяйственное судопроизводство Украины. – Х: Єспада, 2002. – 368 с.
18. Волков А. Судова експертиза в господарському процесі. – Юридична Україна. - №18 від 28 вересня 2006.
19. Глибко В. Н., Волкова И. К. Использование специальных судебно-бухгалтерских познаний в расследовании и предупреждении преступлений.- Харьков, 1980.
20. Глибко В.М. , Волкова И.К. Роль бухгалтерского учета в расследовании и предупреждении преступлений.—Харьков, 1989.
21. Домбровський В.М. Звітність підприємств: Навчально – методичний посібник,- К.: Атіка, 2001. - 195с.
22. Завгородний В.П. Бухгалтерський учёт, контроль и аудит в системе управления предприятиями. - К.: Ваклер Ди- КСИ,1997.
23. Завгородный В.П. Бухгалтерский учёт в Украине с использованием национальных стандартов: Учебное пособие.- 5-е изд., доп. и перераб., - К.: 2003, 847 с.
24. Зубілевич С., Голов С.Основи аудиту. – К.:Ділова Україна, 1996. – 374с.
25. Камлик М.І. Судова бухгалтерія. Підручник. Друге видання, перероблене і доповнене. – К.: Атіка, 2001. – 376с.
26. Костюк П.А. Словарь бухгалтера.- 3- е изд., перераб. и доп.- Минск: Выш. шк., 1990.
27. Методичний посібник для працівників органів досудового слідства з питань призначення та проведення судової експертизи / За заг. ред. П. В. Коляди. - К.: УВПД ГШ МВС України, 2008.-278 с.
28. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 202с.
29. Нидяз Б. и др. Принципы бухгалтерского учёта/ Б.Нидяз, Х.Андерсон, Д.Колдуэлл: Перевод с англ.- 1997.
30. Нитетецкий В., Кудрявцев Н. Справочник аудитора: методология аудиторской проверки некоторых аспектов деятельности предприятия. – М.: Дело, 1996. -192с.
31. Орлов Ю.К. Заключение эксперта и его оценка (по уголовным делам): Учебное пособие / Ю.К. Орлов. – М.: Юристъ, 1995. – 64 с.
32. Пархоменко В.М. Бухгалтерський облік в Україні. Нормативи. Коментарі.- К.:РВО „Поліграф книга”, 1994 - 348с.
33. Поникаров В. Судебно-бухгалтерская экспертиза. – Х.: Арсис, 2002 . – 240с.
34. Рудницький В.С., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (опорні конспекти): Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004 – 304 с.
35. Соко В.В. Бухгалтерський облік у підприємстві. - К.: Техніка, 1995 - 266с.
36. Судова бухгалтерія: Підручник В.М. Глібко, О.П. Бушчан. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224с.
37. Судові експертизи в Україні. - Київ, Юрінком Інтер, 2002.

38. Тихомиров А.П. Юридична енциклопедія. – Москва, 1997.
39. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий учет на підприємствах України: Учебник.- 7 –е изд., доп. и перераб., - К.: А.С.К., 2003. - 857с.
40. Усач Б. Аудит та судово-бухгалтерська експертиза. – Л.: Каменяр, 1998. – 136с.
41. Усач Б.Ф. Аудит за міжнародними стандартами. – К.: Знання, 2005. – 247с.
42. Хозяйственно-процессуальный кодекс Украины Научно-практический комментарий / под ред. доктора юридических наук, профессора, зав кафедрой предпринимательского и коммерческого права ОНЮА Е.И. Харитоновой. Х.: «Одиссей» – 2007. – 464 с.
43. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навчальний посібник/ Міністерство освіти та науки України – 2-ге видання, перероблене та доповнене, Житомир, 2001.
44. Щадилова С.Н. Бухгалтерський учет для всех: Книга – пособие.- М.: Дело и сервис, 1998.- 207 с.
45. Щербаковский М.Г., Кравченко А.А. Применение специальных знаний при раскрытии и расследовании преступлений / М.Г. Щербаковский, А.А. Кравченко – Харьков: Ун-т внутр. дел, 1999 – 78 с.
46. Эйсман А.А. Заключение эксперта. Структура и научное обоснование / А.А. Эйсман. – М.: Юридическая литература, 1967. – 152 с.

Навчальне видання

Гемай Світлана Олександрівна

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни
«СУДОВА БУХГАЛТЕРІЯ»

Підписано до друку

Формат

Папір

Ризографія

Підписано до друку . Формат 30×42/4.

Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.

Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж ___ прим. Зам. №

49005, м.Дніпропетровск, просп.. К.Маркса, 19